

Факти: Биодиверзитет и пестициди

Контакт:

Д-р Томица Анчевски
Асоцијација на Доктори за Животна
Средина „МАДЕ“
„АВНОЈ“ 82
1300 Куманово
Република Македонија

e-mail: mademkd@t-home.mk

тел: 031 426 350
070 711 986

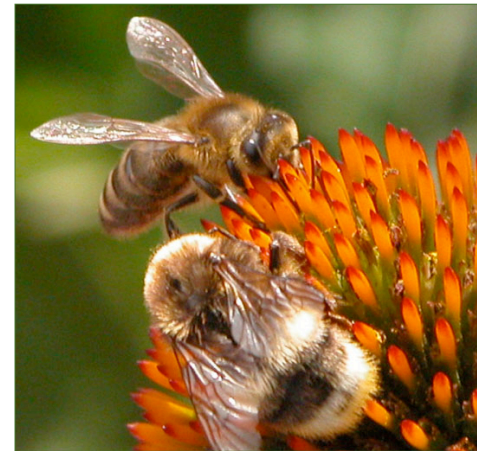
За подетални информации:

Хенриет Кристенсен
постар стратешки советник
ПАН Европа Брисел канцеларија

email: henriette@pan-europe.info

Тел.: + 32 2 503 08 37

Европска Мрежа за Борба Против Пестициди (ПАН Европа) е формирана во 1987 година и опфаќа потрошувачки, јавни здравствени, и еколошки организации, синдикати, женски групи и асоцијации на фармери од 19 земји од Европа. ПАН Европа е дел од глобална ПАН мрежа која работи на намалување на негативните ефекти и замена на употребата на штетни пестициди со еколошки безбедни алтернативи.

„Ако биодиверзитетот треба да се возобнови во Европа и треба да се создадат можности за производство на земјоделски култури со употреба на биодиверзитетски-базирани екосистемски услуги како што е биолошка контрола на штетници, мора да има промени низ цела Европа кон земјоделие со минимална употреба на пестициди на големи пространства

(Гајгер, Ф. et. al. Постојани негативни ефекти на пестицидите врз биодиверзитетот и потенцијалот за биолошка контрола на европските земјоделски површини. Основи и применета екологија (2010))

Биодиверзитетот е витален: Намалување на зависноста од пестициди

Пестицидите имаат голем ефект на биодиверзитетот, покрај губењето на животната средина и климатските промени. Тие можат да имаат краткорочни токсични ефекти на директно изложените организми, а долгорочните ефекти можат да резултираат од промени во животните средини до ланецот на исхрана. Итно се потребни стратешка интервенција и поголема кохерентност!

Што е биодиверзитет?

Биолошки диверзитет е животот. Нашиот живот кој опфаќа значителен круг на екосистеми, видови и индивидуи.

Зошто е важен биодиверзитетот?

Чарлс Дарвин и Алфред Валас беа меѓу првите кои ја согледаа важноста на биодиверзитетот за екосистемите, предлагајќи дека разновидна комбинација од земјоделски култури би била попродуктивна отколку една монокултура. Неодамнешните проучувања потврдуваат дека нештетена, разновидна заедница генерално успева подобро отколку онаа која има загубено некои видови (Charpin et al 2002). Стабилноста на екосистемот (отпорност на нарушувања) произлегува од групи на поврзани видови кои можат да влијаат едни на други на разни позитивни и комплементарни начини (Tilman 2002). Заедници на различни животински и растителни видови имаат витална функција во екосистемите. Конечно, биодиверзитетот е живот.

Како влијаат пестицидите на биодиверзитетот

Пред половина век, „Тивка пролет“ на Рејчел Карсон (Rachel Carson) јасно го откри далекусежното еколошко влијание на пестицидите, покажувајќи како некои хемикалии, органохлорини, голема група на инсектициди се многу отпорни во средината.

Инсектицидите, родентицидите и фунгицидите (за третман на семиња) и потоксичните хербициди претставуваат закана за дивниот живот. Некои пестициди предизвикуваат директно труење на видови и можат да предизвикаат големи падови на популација со што се загрозуваат ретките видови. Други пестициди пак, постепено се акумулираат во ланецот на исхрана, нешто што конкретно ги погодува 'рбетниците, а ништо помалку и видовите од повисоките редови и најголемите предатори како цицачите и грабливците. Незасегнатите цицачи предатори (како на пр. кучиња и лисици) и грабливци често претрпуваат „секундарно труење“ јадејќи глупци кои се затруени од родентициди. Конечно, пестицидите можат да го намалат изобилството од треви и инсекти кои се важен извор на храна за многу видови.

Извештајот од 1997 година наведува дека пестицидите се фактор кој влијае на падот на видовите на птиците кои живеат на британските обработливи полиња за претходните 30 години. Во Холандија типична птица од обработливите полиња како чулулигата е загрозувана со истребување поради недостаток на диви растенија и силна употреба на пестициди. Во Германија, преку 130 растенија најдени во близина на ораниците се загрозувани или сосема исчезнале.

„Проучувањата кои беа спроведени ширум Европа и тоа во осум источно и западноевропски земји открија важни негативни ефекти од земјоделското интензивирање врз дивите растенија, инсектот карабид и разновидноста на птичјите врсти и врз потенцијалот за биолошката контрола на штетници. Од тринаесетте компоненти на интензивирање кои беа мерени, употребата на инсектициди и фунгициди имше постојани негативни ефекти на биодиверзитетот. Студијата донесува заклучок дека наспроти декади на европска стратегија да се исфрлат штетните пестициди, негативните ефекти од пестицидите врз видовите на диви растенија и животни остануваат. Во исто време можностите за биолошка контрола врз штетници се намалени. Ако биодиверзитетот во Европа треба да се возобнови и треба да се создадат можности за производство на земјоделски култури искористувајќи ги биодиверзитетски базираните услуги на екосистемот како што биолошка контрола на штетници, мора да има придвижување во цела Европа кон земјоделие со минимална употреба на пестициди на големи површини“ (F. Geiger et al. (2010).

Потребен ни е план за спас на биодиверзитетот

Конвенцијата на ОН за Биолошки Диверзитет бара земјите од ЕУ да постават цели за заштита на биодиверзитетот. Националните амбиции варираат многу, а за да целите за 2010 година го запрат понатамошното губење на биодиверзитетот потребен е нов план за спас за 2020 година, поставувајќи јасни цели, временски рамки, амбициозен мониторинг, и обезбедување на подобра кохерентност со другите политики на ЕУ.

Кохерентност со други политики на ЕУ значи сериозна имплементација на веќе воспоставените политики (заштита на сензитивните области на мрежата Натура 2000, рамковна директива за водите и сериозна имплементација на новата регулатива за авторизација на производите за заштита на растенијата, и на тоа како сериозно земјите на ЕУ ја имплементираат новата рамковна директива за одржлива употреба на пестициди, почнувајќи со поставување зависности/ цели за намалување на употреба на пестициди и јасни временски рамки. Исто така тоа ќе зависи од новите политики на ЕУ (за почва) како и од реформирањето на Заедничката Земјоделска Политика во модел кој ќе ги охрабри земјоделците за развивање на подобра земјоделска пракса, поддршка на поразновидно земјоделие, ротација на земјоделски култури и пасишта, помала големина на поле или дури и поголеми можности на полиња, реоформување на грмушки во систем на голема разновидност, охрабрување на фармерите кои се спремни да направат подобрувања во животната средина и здравјето.

